

Thị trấn Tân Cương Urumqi là thành phố xa bờ biên hẻm bót cđ thành phố nào trên thđ giđi. Đây là thành phố cđ a các dân tộc thiđ u sđ Hđi, Uighur, Kazakh... nhđ ng ngđđi Hán đđi chiđ m hđ n 75% dân sđ .

Ngày 05/07/2009 thành phố này xđ y ra cuđ c bđ o đđ ng khiđ n cho 156 ngđđi chđ t, 1085 ngđđi bđ thđ đ ng, trên ngàn ngđđi bđ bđ t, vài ba trăm chiđ c xe và nhiđ u cđ a hàng bđ đđ t cháy và đđ p phá, chđ ng tđ cuđ c bđ o lođ n vô cùng ác liđ t. Tuy nhiên, đó chđ là con sđ do nhà cđ m quyđ n Trung Cđ ng công bđ .

Nhđ ng ngđđi chđ ng kiđ n cho biđ t sđ ngđđi chđ t phđ i lên tđ i 400. Có thđ nói cuđ c bđ o đđ ng này vđ đ qua các cuđ c nđi đđ y đ Tây Tđ ng trong đđ p Bđ c Kinh tđ chđ c Thđ Vđ n Hđi 2008, hay các cuđ c nđi đđ y cđ a ngđđi dân Trung Quđ c vùng lên chđ ng đđi sđ đàn áp cđ a nhà cđ m quyđ n Trung Cđ ng đđ a phđ đ ng. Trong các cuđ c nđi đđ y đó, tuy hàng chđ c ngàn ngđđi tham đđ , sđ ngđđi chđ t và bđ thđ đ ng vđ n không đđ ng kđ . Đđ u đó chđ ng tđ nhà cđ m quyđ n Trung Cđ ng đđ thđ ng tay đàn áp khi xđ y ra cuđ c bđ o đđ ng này. Không nhđ ng thđ , còn lan sang Kashgar, thành phố đđ n thđ hai Tân Cđ đ ng nđ m sát cđ nh biên giđi Pakistan, và hai thđ trđ n khác là Yili và Aksu, đđ đ c coi là các cđ ng nđi quan trđ ng đđ c theo Con Đđ đ ng Tđ Lđ a đđ n tđ i Đđ a Trung Hđi, nên đđ đ c toàn thđ giđi chđ m chú theo đđi.

Nguyên nhân xđ y ra cuđ c bđ o đđ ng này có nhiđ u cách giđi thích khác nhau: Ngđđi nói do cuđ c xung đđ t giđ a công nhân ngđđi Hán và công nhân ngđđi Uighur đđ tđ nh Quđ ng Đđ ng khiđ n cho 2 ngđđi Uighur tđ vong, nhà cđ m quyđ n Trung Cđ ng đđ a phđ đ ng xét xđ không thđ a đđ ng, ngđđi Uighur đđ thành phố Urumqi mđi bđ t mđ n xuđ ng đđ đ ng biđ u tình. Ngđđi đđ đđi cho bà Rebiya Kadeer, lđnh tđ "Nghđ hđi Thđ giđi Uighur" (World Uyghur Congress), mđ t tđ chđ c cđ a ngđđi Uighur sinh sđ ng trên thđ giđi, là kđ xúi giđ c gây ra cuđ c bđ o đđ ng này. Tuy nhiên, nhđ ng đđi n biđ n trong cuđ c bđ o đđ ng này đđ khiđ n cho tình hình vô cùng phđ c tđ p. Khđ i đđ u ngđđi Uighur đđ ng đđđi Hán, sau đó ngđđi Hán quay đđi đđ ng đđđi Uighur. Nhà cđ m quyđ n Trung Cđ ng cho quân cđ nh, công an và binh lính đàn áp ngđđi Uighur, tđ t nhiên khi ngđđi Hán quđ y rđi phđi quay sang trđ ng trđ . Cuđ i cùng thđ phđ m giđ t ngđđi chính là... Trung Cđ ng.

Theo đđ đ u tra dân sđ năm 2005, Urumqi có 2.3 triđ u ngđđi có hđ khđ u. Tuy là thành phố cđ a khu tđ trđ Tân Cđ đ ng, nhđ ng ngđđi Hán chiđ m 75,3%, ngđđi Uighur chđ có 12,8%, ngđđi Hđi 8,03% và 2,34% là ngđđi Kazakh. Tđnh ra ngđđi các dân tộc thiđ u sđ chđ chiđ m đđđi 25% dân sđ cđ a thành phố này. Theo thđ ng kê cđ a đđ a phđ đ ng, ngoài 2.3 triđ u ngđđi có hđ khđ u, còn có khođ ng 2.7 triđ u ngđđi tđ m trú, đđ sđ vđ n là ngđđi Hán. Cđn cđ vào kđ t cđ u dân sđ đ Urumqi, cuđ c bđ o lođ n này có thđ quy kđ t tđ chia rđ dân tộc đđi n biđ n thành xung đđ t dân tộc, gây nhiđ u

ra c& ra i cho vi& c x& lý khi d& p lo& n và phi& n ph& c đ& i v& i vi& c & n đ& nh.

Sau khi xảy ra bạo loạn Tân Cương, Hội C& m Đào đ& n Ý Đ& i L& i tham d& Hội nghị G8 ph& i "t& u vi th& ng sách", tr& v& B& c Kinh "đi& u binh khi& n t& ng", h& p h& i nghị B& Chính tr& kh& n c& p, ch& ng t& cu& c b& o lo& n này vô cùng tr& m tr& ng.

Ai là thủ phạm?

Chi& u t& i ngày 05/07, l& a b& c nghi ngút, khói đen bay lên t& n tr& i xanh, súng n& d& n d& p, đ& n bay t& tung, máu ch& y l&nh l&ng kh& p thành ph& Urumqi, th& ph& khu t& tr& Tân Cương. Nh& th& ng l&, nhà c& m quy& n Trung C& ng đ& h& t trách nhi& m, nguyên nhân gây ra v& b& o lo& n, m& i hành đ& ng tàn b& o lên đ& u ng& i Uighur.

Theo công b& c& a nhà c& m quy& n Trung C& ng, ch& trong m& t đêm b& o lo& n có ít nh& t 156 ng& i ch& t, trong đó có 27 ph& n, 1,080 b& th& ng và 1,434 ng& i b& b& t, hàng trăm xe h& i và c& a hàng b& đ& p phá hay đ& t cháy. B& o lo& n kh& i s& khi có kho& ng t& 1,000 đ& n 3,000 ng& i Uighur t& p trung t& i qu& ng tr& ng Nhân Dân ph& n đ& i v& hai công nhân ng& i Uighur b& sát h& i h& i cu& i tháng 6 trong cu& c & u đ& v& i ng& i Hán t& i m& t nhà máy & Qu& ng Đông. V& i con s& v& i ba ngàn ng& i tham gia b& o lo& n mà trên m& t trăm năm ch& c ng& i b& m& ng (theo công b& c& a nhà c& m quy& n), h& n ngàn ng& i b& th& ng, ngàn ng& i khác b& b& t... qu& th& t là kinh ng& i. T& ch& c Nhân quy& n Liên Hi& p Qu& c và toàn th& gi& i "vô cùng kinh hoàng" khi bi& t s& ng& i t& vong và b& th& ng trong v& b& o đ& ng này. R& t cu& c chuy& n gì đã xảy ra t& i thành ph& Urumqi trong đêm 05/07?

N& u ch& xung đ& t gi& a ng& i Hán và ng& i Uighur, t& i sao trong m& y ti& ng đ& ng h& l& i có nhi& u ng& i ch& t và b& th& ng nh& v& y? Đó là đi& u không sao hi& u n& i. Nh& v& y, nhà c& m quy& n Trung C& ng ph& i ch& u trách nhi& m tr& c hàng trăm vong h& n, trên ngàn ng& i đau đ& n n& m trong các nhà th& ng, hàng ngàn ng& i s& ng trong c& nh đau đ& n, nh& t là hàng ngàn ph& n đ&ng đau kh& vì ch& ng, con và ng& i thân v& a qua đ& i, b& th& ng hay đ&ng ch& u đ& m& i c& c hình trong lao tù c& ng s& n.

N& u cu& c b& o đ& ng này do ng& i Uighur gây ra, ch& c ch& n ph& i có nhi& u ng& i Hán ch& t. Tuy nhiên, ng& i Uighur & h& i ngo& i cho bi& t đa s& ng& i b& th& ng và t& vong là ng& i Uighur. Tr& c nh& ng l& i c& nh cáo nghiêm kh& c đó, nhà c& m quy& n Trung C& ng mi& ng cam nh& h& n,

không dám công bố những chi tiết thu được dân tộc nào.

Nếu những người Uighur cảm thấy sợ hãi, súng ống chôn giấu ở nhà cảm quyên Trung Quốc, những chi tiết phải là quân đội, quân cảnh hay công an, những sự thức không phải như vậy. Có thể khẳng định quân cảnh và lính Trung Quốc nắm súng bắn vào đám biểu tình không phải vì mục đích tiêu diệt họ.

Nếu những người Hán gây sự, giết chết nhiều người Uighur như vậy, khi truy xét nhà cảm quyên phải kể tới những người Hán, những người không làm như vậy, trong khi đó có tới 1434 người Uighur bị bắt bớ tù. Nếu kể luôn cho mọi người gây ra vụ bạo động này không phải là cuộc động đả giữa dân với dân, không phải do những người Uighur gây ra, không phải là cuộc khởi nghĩa của dân tộc Uighur, cũng không phải do những người Hán gây ra, chắc chắn là kết quả của sự đàn áp bạo động súng đạn của quân cảnh, công an và binh lính Trung Quốc.

Sau khi xảy ra bạo loạn, Trung Quốc buộc tội những người gây sự đã "phạm tội đánh đập, cướp phá, đốt cháy...", họ không nói đã "phạm tội đánh đập, giết người, cướp phá, đốt cháy...". Lợi ích buộc tội trên giúp chúng ta hiểu rằng không phải những người dân tộc Uighur gây ra vụ bạo động này, bởi vì nếu dân Uighur là thủ phạm, chắc chắn không thể thiêu 2 chữ "giết người". Qua đó có thể thấy rõ quân cảnh, công an, binh lính Trung Quốc chính là thủ phạm. Nguyên nhân chỉ vì Chợ nghĩa Đồi Hán đang bành trướng Tân Cương. Tám triệu người Uighur ở Trung Quốc lâu nay vẫn than phiền về việc những người Hán tới kéo về khu vực đồi núi và sa mạc họ vẫn coi là quê hương yêu dấu của mình nhằm sát biên giới Trung Á.

Trên cơ sở đó có thể rút ra kết luận: Nhà cảm quyên Trung Quốc đã gây ra vụ bạo động ngày 05/07 ở thành phố Urumqi và một số nơi khác. Không những thế, những người Uighur họ cũng đã lợi dụng nhà cảm quyên Trung Quốc đã gây ra tình trạng bạo động ngày 05/07. Theo họ cuộc biểu tình của những người Uighur vẫn diễn ra ôn hòa cho tới khi công an và quân cảnh phản ứng quá đà bắn vào đám đông. Đó là vì Trung Quốc đàn áp giết người xảy ra sau vụ học sinh sinh viên biểu tình Thiên An Môn, Bắc Kinh, và hai vụ ở Tây Tạng trong năm 1988 và 2008. Tuy số người chết ở Tân Cương hiện nay ít hơn vụ Thiên An Môn năm 1989, nhưng tính theo tỉ lệ người tham gia thì số người chết hiện nay nghiêm trọng không kém gì năm 1989.

Những người lính trẻ, tổ lãnh đạo đến những cái loa truyền thông quốc doanh Trung Quốc đưa "câu vủ lộng miến em" nói nhảm đĩnh đóng chốt: "Đây là vụ bạo động do những người Uighur sinh sự gây nên họ cũng giết đây, đi đâu khi nào xa". Họ còn vạch mặt chốt tên "Cuộc bạo động do một phần nhỏ người Uighur hiện sống ở Hoa Kỳ - bà Rebiya Kadeer - cùng những người trong nhóm của bà

ngon& i qu& c xúi gi&c". Tuy nhiên, Bà Kadeer đã bác bỏ nh&ng l& i t& cáo này và nhi&u ngon& i Uighur t& i Urumqi cũng bác bỏ ý nghĩ cho r&ng h& bỏ các nhóm tranh đ&u & ngon& i qu& c sai khi&n.

Th&c ra nguyên nhân khi&n cho ngon& i Uighur & thành ph& Urumqi xu&ng đ&ng bi&u tình trong ngày 05/07 vô cùng đ&n gi&n. H& bỏ c bỏ i nhà c&m quy&n t&nh Qu&ng Đông x& lý quá thiên v& v& v& &u đ& gi&a công nhân ngon& i Hán và công nhân ngon& i Uighur khi&n cho 2 ngon& i Uighur ch&t, nên đã xu&ng đ&ng bi&u tình ôn hòa yêu c&u nhà c&m quy&n x& lý v& án này công b&ng h&n, không nên vì Chợ nghĩa Địch Hán b&nh v&c ngon& i Hán. H& yêu c&u nhà c&m quy&n bỏ v& quy&n l& i c&a ngon& i Uighur cũng nh& ngon& i Hán. Tuy đ&n gi&n nh& v&y, nh&ng nhà c&m quy&n đ&a ph&ng đã huy đ&ng quân c&nh, công an và binh lính xua đ&u i, b&n gi&t và b&t b& tù ngon& i bi&u tình. Chuy&n này không khó hi&u vì nó phù h&p v& i b&n tính c&a nhà c&m quy&n Trung C&ng, phù h&p v& i th&n kinh quá nh&y c&m, ph&n &ng quá m&c c&a Trung C&ng.

Ngon& i Uighur h& i ngon& i cho r&ng nhà c&m quy&n Trung C&ng chính là th& ph&m gây ra tình tr&ng bỏ o lo&n trong ngày 05/07. Theo h&, cu&c bi&u tình ngày 05/07 c&a ngon& i Uighur lúc đ&u đi&n ra trong tình tr&ng ôn hòa cho t& i khi công an và quân c&nh có ph&n &ng quá đ&a b&n vào đám đông, ch&a ch&c đã không phù h&p v& i s& th&c. B& i vì t& i sao ch& trong m&y ti&ng đ&ng h& s& ngon& i t& vong và b& th&ng nhi&u nh& v&y?

Nói r&ng nhà c&m quy&n Trung C&ng b&nh v&c ngon& i Hán, ch&a ch&c phù h&p v& i th&c t& Trung Qu&c. Ngon& i Hán cũng nên hi&u r&ng, chính h& cũng bỏ Trung C&ng đàn áp. K& t& 1949, trong 60 năm qua, h& đã bỏ Trung C&ng đàn áp không thua gì ngon& i Tây T&ng ho&c ngon& i Uighur. Là t&ng l&p th&ng tr& h& bỏ i, Trung C&ng chính là k& gây ra muôn v&n tai h&a cho ngon& i dân Trung Qu&c: C& i cách ru&ng đ&t, ch&ng phá& h&u, cách m&ng văn hóa vô s&n, c& i t&o t& s&n và nhi&u cu&c v&n đ&ng gi&t ch&t hàng tri&u ngon& i. Trung C&ng không nh&ng là k& thù c&a ngon& i Uighur, ngon& i Tây T&ng, mà còn là k& thù c&a ngon& i Hán. Là k& thù chung c&a 56 dân t&c s&ng trên lãnh th& Trung Hoa.

C& v& l&p mi&ng em

Ngày 07/07/2009, trong cu&c h&p báo v& i s& có m&t c&a ký gi& trong và ngoài n&&c, T&n C&&ng, phát ngôn viên B& Ngo& i giao Trung C&ng, khi tr& l& i nh&ng câu h& i c&a ký gi& ngon& i qu& c v& v& bỏ o đ&ng & thành ph& Uighur Tân C&&ng đã "c& v& l&p mi&ng em" đ& l& i cho ngon& i Uighur & ngon& i qu& c xúi gi&c. Nghe ông ta tr& l& i, nhi&u ngon& i đã th&t v&ng.

Thị nh&t liên quan đ&n chuy&n n& súng b&n vào ng&#i bi&u tình. Trung C&ng tuyên b&, cu&c b&o đ&ng x&y ra vào t&i 05/07 t&i th&nh ph& Urumqi đ& gi&t ch&t 156 ng&#i, 1080 ng&#i b& th&#ng. Nhi&u ng&#i đ&t câu h&i: "T&i sao ch& trong th&i gian 5, 6 ti&ng đ&ng h& s& ng&#i ch&t và b& th&#ng nhi&u nh& v&y?" Ch&a k& con s& nh&ng ng&#i t&n m&t nh&n th&y là 400 ng&#i ch&t, trên ngàn ng&#i b& th&#ng.

Trong cu&c h&p báo h&m đ&, có ký gi& h&i, ng&#i Uighur xu&ng đ&ng bi&u tình v&i thái đ& ôn hòa, quân c&nh n& súng tr&#c m&i g&y ra b&o lo&n, li&u nh& c&m quy&n Trung C&ng & Tân C&ng có đ&iu tra chuy&n này hay không?

T&n C&ng b&c b&i tr& l&i, không l& b&o lo&n nh& v&y còn g&i là "bi&u tình ôn hòa" hay sao? Riêng chuy&n c&nh sát hay quân đ&i có n& súng hay không, thì mi&ng ông ta c&m nh& h&n. T&n C&ng không nói nh&ng nhi&u công b& c&a nh&ng cái loa truy&n thanh qu&c doanh cho th&y: "Nhi&u ng&#i tham gia vào cu&c b&o đ&ng này đ& c&m đá, c&m dao con, g&y g&c...". Đ&iu này khi&n cho ng&#i nghe vô cùng kinh ng&c. V&i nh&ng "vũ khí" thô s& nh& v&y có th& gi&t ch&t 400 ng&#i, khi&n cho trên ngàn ng&#i b& th&#ng ph&i vào n&m b&nh vi&n hay sao? Đ&iu đ& đã khi&n cho toàn th& gi&i kh&ng đ&nh Trung C&ng chính là th& ph&m gi&t ch&t và làm b& th&#ng nh&ng ng&#i đ&.

Th& hai, trong s& nh&ng ng&#i ch&t và b& th&#ng, ng&#i Hán nhi&u hay ng&#i Uighur nhi&u h&n? Hi&n nay có 2 cách gi&i thích: M&t là quân c&nh n& súng b&n vào ng&#i Uighur, khi&n cho trên 100 ng&#i Uighur ch&t. Cách nói khác là ng&#i Uighur t&n công vào ng&#i Hán, khi&n cho trên 100 ng&#i Hán ch&t. Nghe qua hai l&i gi&i thích đ&, ký gi& h&i T&n C&ng: "Đài truy&n hình Trung Qu&c nói r&ng ng&#i Uighur dùng g&y g&c, dao búa đánh ng&#i Hán nên m&i x&y ra b&o lo&n nh& v&y, đ&ng th&i công b& s& ng&#i ch&t và b& th&#ng, nh&ng không nói rõ ng&#i dân t&c nào. Ông có th& cho chúng tôi bi&t s& l&ng ng&#i Hán và ng&#i Uighur ch&t và b& th&#ng hay không? Ho&c nói rõ ph&i ch&ng đ& s& ng&#i ch&t và b& th&#ng là ng&#i Hán? Có ng&#i Uighur ch&t và b& th&#ng do xung đ&t v&i quân c&nh hay không?"

T&n C&ng tr& l&i vòng vo quanh co. Trong 3 câu tr& l&i ch& có m&t câu liên quan chút xíu đ&n câu h&i: "Tôi tin s& có ngành liên quan đ&iu tra con s& ông v&a h&i".

Mu&n phân bi&t nh&ng ng&#i đã ch&t là ng&#i Hán hay ng&#i Uighur cũng không khó l&m. Nét m&t ng&#i Hán và ng&#i Uighur khác nhau xa, thoáng nh&n m&t cái có th& bi&t ngay. T&i sao

chuyện đã xảy ra vài ba hôm rồi và bạn có nghe gì đi u tra?

Cũng trong buổi họp báo ngày 07/07, Tán Cáng át giáng: Cuộc nổi loạn ở thành phố Urumqi do người Uighur khởi đầu, người Uighur trong nước thúc hián. Người nói hoang đường của bà Rebiya Kadeer không làm người công động quốc tế. Bà là kẻ phạm tội đang chịu bản án hình sự, xuất phát từ lòng nhân đạo, chính phủ Trung Quốc cho phép bà xuất ngoại chữa bệnh. Bà từng tuyên bố không làm gì nguy hại đến an ninh Trung Quốc, song những hoạt động gần đây của bà chứng minh bà đang làm người công động quốc tế.

Tuy nhiên, trong cuộc họp báo tại Hoa Thịnh Đốn, bà Rebiya Kadeer, lãnh tụ "Nghá hội Thế giới Uighur" (World Uyghur Congress), đã phán kích tội nhân người vụ khủng bố nhà cầm quyền Trung Quốc đối với bà. Bà nói kiên quyết sát vụ khủng bố người bất động chính kiến như vậy là thể hiện của Trung Quốc, ai cũng biết đi u đó.